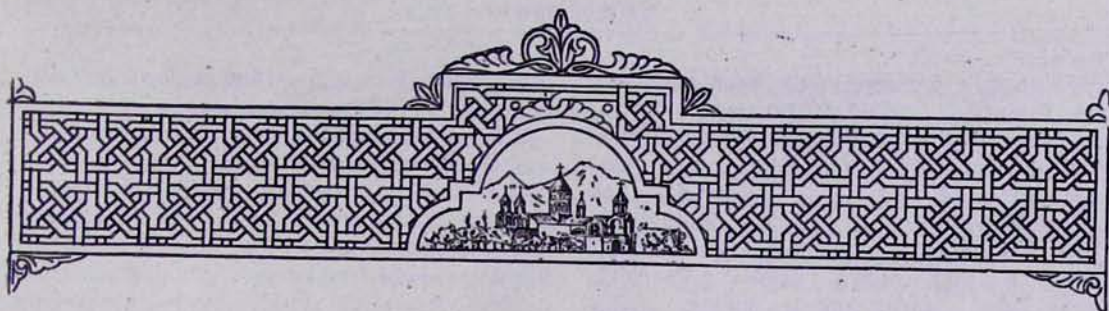

Ն Մ Բ Ա Գ Ր Ա Կ Ա Ն

«Է Զ Մ Ի Ա Ծ Ի Ն» Ա Մ Ս Ա Գ Ր Ի Զ Ս Ա Ն Տ Ա Ր Ի Ն

Լրացավ Մայր Աթոռի պաշտոնաթերթը «Էջմիածին» ամսագրի հրատարակության 20 տարին:

1944 թվականի հունվարին, ազգընտիր տեղակալ ամենապատիվ Տ. Գևորգ արքեպիսկոպոս Չորեքչյանի նախաձեռնությամբ և հրամանով, սկսում է հրատարակվել Ամենայն Հայոց Հայրապետության նոր պաշտոնաթերթը:

«Էջմիածին» ամսագիրը հանդիսացավ նախկինում հրատարակվող Մայր Աթոռի առաջին պաշտոնաթերթը «Արարատ» ամսագրի շարունակությունը, նոր պայմաններում և նոր բովանդակությամբ:

Ազգընտիր տեղակալը, «Էջմիածին» ամսագրի 1944 թվականի առաջին համարում, Մայր Աթոռի պաշտոնաթերթի հրատարակության առթիվ, «Հայ Եկեղեցու պարտքը իր ժողովրդի հանդեպ» առաջնորդող հոդվածում գրում էր. «Հայրապետական ամսագիրը հանդիսանում է այն միջոցը, որը պետք է համախմբի Սփյուռքի բոլոր հայերին իրենց սրբազան հայրենիքի շուրջը, Մայր Աթոռի շուրջը: Հայությանն ուղղված մեր կոչի մեջ ասել ենք. «Հայը բացի Սովետական Հայաստանից, չունի այլ հայրենիք: Հայը Հայաստանից դուրս չունի այլ հաստատուն կռվան, բայց եթե Մայր Հայրենիքը, Հայ Եկեղեցին և նրան գլխավորող Ամենայն Հայոց Հայրապետությունը Ս. Էջմիածնի Հայրապետական Աթոռով: Այս պատգամով հրապարակ է գալիս հայրապետական ամսագիրը, նույն այդ պատգամով նա կշարունակի իր գոյությունը և հետագայում»:

«Էջմիածին» ամսագրի հիմնական խնդիրն էր միաժամանակ Ամենայն Հայոց Հայրապետոր

կենդանի, առաջնորդող խոսքը հանդիսանալ, հոգևոր սնունդ, քրիստոնեական հայեցի դաստիարակություն տալ հայ հավատացյալներին, կապ պահպանել Մայր Աթոռի և մեր նվիրապետական կենտրոնների, ազգային-եկեղեցական թեմերի միջև, արձագանքել հայ և միջազգային կյանքում մեր Եկեղեցու և մեր ժողովրդի համար կարևորություն ունեցող իրադարձություններին, վարձացնել և խորացնել հայ աստվածաբանական, եկեղեցապատմական գիտությունը, հրատարակել մեր հին մատենագրության վերաբերյալ արժեքավոր ուսումնասիրություններ, մատենագրական նորություններ:

«Էջմիածին» ամսագրի կարևոր խնդիրն էր նաև արձագանքել Մայր Աթոռի և մեր ներքին թեմերի հոգևոր-եկեղեցական կյանքին և գործունեության, և ի մասնավորի վերածնված հայ ժողովրդի հոգևոր, իմացական, բարոյական և գիտական նվաճումներին, հայրենի հողի վրա, արվեստի, գրականության բնագավառներում:

Ամսագիրը արձագանքելու էր նաև համալսարանային բնույթ կրող կարևորագույն հարցերի, ինչպիսիք են խաղաղության պաշտպանության, եկեղեցիների միության, ազգերի և ժողովուրդների համագործակցության, վիճարկման և խաղաղ գոյակցության հարցերը, դիտված քրիստոնեական Եկեղեցու դիրքերից և սկզբունքներից:

«Էջմիածին» ամսագրի հրատարակությունը հրճվանքով և երախտագիտությամբ ողջունվեց հայ հավատացյալ ժողովրդի կողմից:

Ամսագիրը պատվով և սրբությամբ կատարեց իր առաջ դրված խնդիրները: Նրա էջերից միշտ հնչեցին քրիստոնեական վեհ իդեալներ, հա-

վատի, սիրո և եղբայրության, եկեղեցասիրության, ճշմարիտ հայրենասիրության, ինչպես նաև համամարդկային զաղափարների, խաղաղության, ժողովուրդների համերաշխության, մարդասիրության սրբապան քարոզներն ու պատգամները:

Այս տեսակետից «Էջմիածին» ամսագիրը Գևորգ Զ Կաթողիկոսի մտքերի, խոհերի, պգացմունքների, ծրագրերի և իղծերի ոսկյա ֆոնդն է հանդիսանում:

Դժբախտաբար, այսօր աղքատ է մեր արդի եկեղեցական մատենագրությունը: Մեր այժմյան ազգային-եկեղեցական մատենագրության մեջ և հայ հոգևոր կյանքի շինության համար բավարար չէ մեր կրոնական դպրության պարզացումն ու հրատարակությունը: Անցյալում կրոնական դպրության սեռը մեր հին մատենագրության ամենատարածված և մշակված ժանրն է հանդիսացել:

Աղքատ են այսօր մեր կրոնական մամուլն ու դպրությունը:

«Էջմիածին», «Սիոն», «Հասկ», «Շողակաթ», «Հայաստանյայց Եկեղեցի», «Հայ կեդրոն» իրենց համեստ լույսն են մուծում հայ ժողովրդի կրոնական, ազգային-եկեղեցական դաստիարակության սրբապան գործում, բայց մեծ է կարիքը: Սակավ և անբավարար են նաև կրոնաբույր, լուրջ հրատարակություններ՝ քարոզգիրք, ճառ, կրոնական ուսումնասիրություններ, սուրբգրական մեկնություններ, ներբողներ: Հայ հավատացյալ ժողովուրդը հավատի, առաքինության, հայրենասիրության, մարդասիրության կենդանի խոսք է սպասում իր Եկեղեցուց և իր հոգևոր ղեկավարությունից:

Վաղգեն Ա Վեհափառ Հայրապետի գահակալության առաջին իսկ օրերից, Նրա ուշադրության կենտրոնում է եղել «Էջմիածին» ամսագրի էլ՝ ավելի կանոնավոր և բովանդակալից հրատարակության մտածումը:

Նորին Ս. Օծության անմիջական հսկողության ներքո, վերակազմվեց «Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը: Ավելացավ ամսագրի տպաքանակը: Եթե 1951 թվականին ամսագիրը լույս էր տեսնում 2 000 օրինակ տպաքանակով, ապա 1958 թվականից սկսած, այն հրատարակվում է 3 500 տպաքանակով:

Վեհափառ Հայրապետի հրահանգով, խմբագրությունը դարձավ մի տեսակ Մայր Աթոռի հրատարակչական: Վերջին տարիներին, խմբագրությունը հրատարակեց Վեհափառ Հայրապետի 1956 թվականի ուղևորության նվիրված առաջին հատորը, ապա, 1958 թվականին, Նորին Ս. Օծության հիսնամյա հոբելյանին ձոնված «Վաղգեն Ա Հայրապետ Հայոց» հատորը, 1962 թվականին՝ ուղևորության երկրորդ գիրքը և «Էջմիածին» ալբոմը՝ հայերեն և անգլերեն լեզուներով, այնուհետև Թուրքիա, Ս. Երկիր,

Հնդկաստան կատարված հովվապետական այցելությունների հուշամատյանները:

Ամեն տարի խմբագրությունն է հրատարակում Մայր Աթոռի օրացույցը:

«Էջմիածին» ամսագրին իրենց օգտակար և ցանկալի աշխատակցություն են բերել թե՛ Մայր Հայրենիքի և թե՛ Սփյուռքի ակնամարտ հոգևորականներն ու մտավորականները:

1962 թվականի հոկտեմբերի 1-ին Ս. Էջմիածնում գումարված Ազգային-եկեղեցական ժողովի ժամանակ, Իր 8-ամյա գործունեության նվիրված Վեկուցագրում, Վեհափառ Հայրապետը գովում էր հետևյալը.

«Մեր ամսագրի խմբագրության առաջ Մենք խնդիր դրած ենք հոգևոր սնունդ և ազգային ճշմարիտ գիտակցություն տալ հայ ժողովուրդին, պատկերել Մայր Աթոռի և միաբանության ու Հոգևոր ճեմարանի կյանքը իր բոլոր երեսներով, լայն կերպով արձագանքել ներքին թեմերու և Սփյուռքի ազգային-եկեղեցական կյանքին, և միաժամանակ իր էջերը լայն բանալ մեր Եկեղեցվո պատմության, եկեղեցական մատենագրության, աստվածաբանության և եկեղեցական արվեստի հետ աղեղս ունեցող հոգվածներու և ուսումնասիրություններու:

Մեր իղծն է, որ Մայր Աթոռի պաշտոնաթերթը հետզհետե առավել չափով դառնա հայ աստվածաբանական մտքի պարզացման, եկեղեցագիտության և ավետարանական բարոյախոսության հանդեսը:

Խմբագրության համար հույժ ցանկալի և քաղցր է սպասել, որ մեր վարձացած հոգևորականությունը դրականորեն արձագանքի Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի այս հրատապ կոչին և իր ողջունելի մասնակցությունը բերի «Էջմիածին» ամսագրի աշխատանքներին՝ Հայ Եկեղեցու մատենագրության, աստվածաբանության, եկեղեցական արվեստի վերաբերյալ լուրջ և արժեքավոր ուսումնասիրություններով:

«Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը ընթացել է և ընթանում է Իր Վեհափառ խմբագրապետի գծած ճանապարհով:

Այս է պատճառը, որ ամսագիրը, մանավանդ վերջին տարիներին, իր կրոնական, եկեղեցագիտական, պատմական, հայագիտական, բանասիրական արժեքավոր հոդվածների բովանդակությամբ առաջին տեղերից մեկն է գրավում այսօր մեր եկեղեցական մամուլի անդաստանում, արժանանալով Նորին Ս. Օծության օրհնության, ինչպես նաև մեր բազմահազար ընթերցասեր հասարակության գնահատության և անկեղծ քաջալերանքին:

«Էջմիածին» ամսագրի բազմահազար ընթերցողների մտածումների և պգացմունքների հարապատ թարգման է հանդիսանում Կալիֆոռնիայից հայտնի գրագետ Վահե Հայկը, երբ գրում է հետևյալը.

«Ամենայն Հայոց Հայրապետական դարավոր Աթոռի այս պաշտոնական ամսագիրը՝ «Էջմիածին», իր բարձր կոչումին և առաքելության համապատասխան բովանդակությամբ կհրատարակվի ամեն ամիս կանոնավորապես և խնամյալ ծրագրով:

Անիկա ունի գլխավորապես եկեղեցական, մշակութային, պատմական և բանասիրական ուղղություն և այլպես և հյուսիս պարունակություն: Կարծանագրե նաև իր լայն շրջապատի կրթական և իմացական շարժումներուն և գործունեությանց սյուսկերները այնպիսի գեղեցիկ դասավորությամբ մը, որ ցույց կուտա, թե հանդեսին խմբագրությունը ունի և կտածե որոշ հոգածություն, արտաքին աշխարհի հայությունը տեղյակ և իրավեկ պահելու թե՛ մեր վերածնած հայրենիքի և թե՛ Հայրապետական Աթոռի հոգեկան և մտավորական գործունեության շուրջ:

Որևէ հայ տուն կամ հայ անհատ, որ մեր գեղեցիկ Հայաստանի և Առաքելական Եկեղեցվոր թրթռումները կզգա իր ներսիդին, այս մեծարժեք ամսագրին մեջ պիտի գտնե մեր նախահայրերու անայլալ հոգին, անոնց տևականորեն ապրող սրտին բաբախումները, որոնք անջիջանելի լուսավորի մը նման կբերեն տաքություն և ճառագայթ, կպայծառացնեն մեր պապենական երազը և այս հյուրընկալ երկիրներուն մեջ ցրիվ

եկած հայ տնակներուն կուտան ապրելու հավատք և կամք:

«Էջմիածին»-ը կհասնի մեզի շատ սիրելի այցելուի մը նման...կուգա վարդաբելու համար մեր միտքն ու հոգին, մեր տունն ու գրադարանը և մեր մտածման օրերն ու ժամերը: Զիչ հետո կըլլա հաղորդություն և շունչ, կսնուցանե զմեզ և հայ լեզվին և հորենական լզագրումներուն կարոտով լեցված մեր էությունը կառաջնորդե դեպի մեր հոգիներուն ճշմարիտ բնագավառը՝ Հայաստան:

«Էջմիածին»-ը նաև զանգակատունն է սիրո և խաղաղության:

Իրավամբ այս հանդեսն ամբողջ հմուտ և ճարտար ձեռքերու մեջ է» («Պայքար» օրաթերթ, 1960 թ., 4—5 մարտի):

Օգնականությամբ Աստուծո, օրհնությամբ և գլխավորությամբ ազգիս Վեհափառ Հայրապետի, մեր բազմաթիվ ընթերցողների սիրով և քաջալերանքով, այսուհետև ևս «Էջմիածին» ամսագիրը կկատարի իր նվիրական պարտականությունը, որպես Ամենայն Հայոց Հայրապետության պաշտոնաթերթ, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի, Հայաստանյայց Առաքելական Եկեղեցու, մեր վերածնված Մայր Հայրենիքի՝ Մայր Հայաստանի և համայն հայ ժողովրդի առաջ ունեցած իր պարտքի խորին գիտակցությամբ և նվիրումով:

